

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2022

(1st Year, 2nd Semester)

SANSKRIT

Course: VII

[Linguistics and Mahābhāṣya]

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

क-विभागः

१. प्राचीनभारतीयार्यभाषायाः भाषातात्त्विकं वैशिष्ट्यं निरूपणीयम्। 5
अथवा
ग्रीम्-नामकेन भाषातात्त्विकेन यानि ध्वनिसूत्राणि प्रदीयन्ते तेषां सोदाहरणं विवरणं देयम्। 5
२. संक्षिप्ता टीका कार्या (द्वितीयमाश्रित्य) – 2.5x2=5
क) वर्णविपर्ययः
ख) अपिनिहितः
ग) समीभवनम्
घ) ग्रीकभाषा
३. अधोलिखितेषु पञ्चानां संस्कृतं रूपं देयम् — 1 x 5=5
*auges, *bhendh, *mṇtis, *pōtér; *kṛtom; *potnī; *septn.

ख-विभागः

४. यथाकामं प्रश्नद्वयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् – 5 x 2=10
(क) अथ गौरित्यत्र कः शब्दः ? इति साधकबाधकयुक्तिभिः सम्यग् विचार्यताम्।
(ख) शब्दानुशासनस्य मुख्यप्रयोजनानि उल्लिख्य तेषु द्वयं सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्।
(ग) 'चतुर्भिश्च प्रकारैर्विद्योपयुक्ता भवति' – सप्रसङ्गं व्याख्येयोऽयं संदर्भः।
(घ) 'सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे' – सप्रसङ्गं व्याख्यायतामिदं वार्तिकम्।
५. यथाभिमतं पञ्च प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च संक्षेपेण समाधेयाः – 1 x 5=5
(क) 'शब्दानाम्' इत्यत्र केन सूत्रेण षष्ठी ?
(ख) 'इन्द्रशत्रुः' इत्यत्र कीदृशः समास इष्टः स्वरश्च कः ?

[Turn over

- (ग) 'चत्वारिंशद्गा.....' इति सम्पूर्णो मन्त्रो लिख्यताम्।
- (घ) शब्दानां प्रतिपत्तौ प्रतिपदपाठः संगच्छते न वा ?
- (ङ) 'आर्त्विजीन'शब्दस्य कोऽर्थः ?
- (च) द्रव्यं पदार्थं मत्वा भाष्यकारेण किं पाणिनीयं सूत्रमुद्धृतम् ?
- (छ) 'सामान्यविशेषवल्लक्षणं प्रवर्त्यम्' इत्यत्र सामान्यशब्देन विशेषशब्देन च किमुच्यते ?